

Perekond **Mustikas** *Vaccinium*

Reguleeritud mittekarantiinsed taimekahjustajad

I. SEENED ja MUNASSEENED

1. *Diaporthe vaccinii*

Diaporthe vaccinii on Põhja-Ameerikast pärit ohtlik taimekahjustaja, mis põhjustab seenhaigust mustika perekonna taimedel.

Põhiliseks haigustunnuseks on võrsete pruunistumine ja närbumine, võrsetipud võivad kõverduda 180° allapoole (nn karjusekepi sündroom). Tekivad punakaspruunid laigud lehtedel ja vartel, iseloomulik on võrsete juhtkudede tumenemine. Viljadel on punakaspruunid laigud, viljad on pehmed ja tihti lõhenenud. Ainus viis täpseks diagnoosimiseks on laborianalüüs, kuna sarnaseid tunnuseid võivad tekitada nii teised taimekahjustajad kui ka külmakahjustus. Ka tunnusteta taim võib olla haigestunud.

Levib vihma ja tuulega, samuti kastmisveega. Laiem levik toimub nakatunud taimede transpordil.

2. Pohla-paisseen

Exobasidium vaccinii

Pohla-paisseen on kandseente hulka kuuluv seeneliik, kes kahjustab perekonna mustikas (*Vaccinium* sp.) taimi.

Seen talvitub nakatunud taimes. Lehtedel, võrsetippudes, õieosadel, isegi marjadel võivad moodustuda valkjad kõvad lihakad ülespuhitunud kublad. Haigus muutub probleemiks, kui pikaajaliselt on niisked tingimused. Seent on leitud ka Eestis.

Haigustunnused mustika võrsetel
Foto: OSU Plant Clinic

Pohla-paisseen
Foto: Imbi Vahuri

Perekond **mustikas** *Vaccinium*

Reguleeritud mittekarantiinsed taimekahjustajad

3. *Godronia cassandrae*

Godronia cassandrae on seenhaigus, mis põhjustab mustikamarjade tipumädanikku. Seenhaigus kahjustab perekond mustikas (*Vaccinium*) taimi.

Tüüpiliseks haigustunnuseks on üle 3 aasta vanuste mustikataimede varre pikilõhenemine ja helbetaoliste kooreosakeste eraldumine.

Godronia cassandrae kahjustus mustikal
Foto: Siva Sabaratnam, BCAGRI

II. BAKTERID

1. Baktervähk

Agrobacterium tumefaciens

Agrobacterium tumefaciens on bakter, mis põhjustab mustikataimede vartel ja juurtel kalluskasvajate teket – baktervähki. Baktervähi peremeestaimede ring on väga lai. Haigustekitaja siseneb taime läbi juurtel või vartel olevate vigastuste.

Tüüpiliseks haigustunnuseks on pakkade kasvamine taime vartele ja juurtele. Noored pahad on värvuselt kreemikad kuni helepruunid, pehme ja käsna tekstuoriga. Vanemad pahad muutuvad oma värvilt pruunideks kuni mustadeks, muutuvad kõvaks ning puituvad.

Baktervähk levib pookokste, saastunud tööriistade ning vihma, tuule ja kastmisveega.

Baktervähi põhjustatud kasvaja mustikal
Foto: Siva Sabaratnam, BCAGRI

Perekond **mustikas** *Vaccinium*

Reguleeritud mittekarantiinsed taimekahjustajad

III. Viirused, viroidud, viirusetaolised haigused ja fütoplasmad

1. ***Blueberry mosaic associated ophiovirus***
2. ***Blueberry red ringspot virus*** ***Blueberry scorch virus***
3. ***Blueberry shock virus***
4. ***Blueberry shoestring virus***
5. ***Candidatus Phytoplasma asteris***
6. ***Candidatus Phytoplasma pruni***

Viirushaigustele omased haigustunnused on lehtedele võivad tekkida mosaiikselt paiknevad kollased klorootilised laigud, taime kasv võib aeglustuda, lehtede kaardumine, marjad ei värvu ning õite kroonlehtedel värvilised triibud.

Erinevatel viirushaigustel silma järgi keeruline vahet teha.

Viirushaigused levivad eelkõige putukatega (nt lehetäid), kes taimelt-taimele toituvad ja nii taimehaigust enda keha ja suistega edasi kannavad.

Fütoplasmadele omased haigustunnused

Lehed muutuvad kollaseks, rulluvad ning jäävad kasvult käng ning taime viljad ei valmi. Samuti võib esineda terve taime kasvu kängumist, moodustuvate pungade lähedale tekkivat nõialuudsust ning ka okste või kogu taime kuivamist.

Fütoplasmasid levitavad taimemahlalt toituvad putukad – nt tirdilised ja lehekirbulised.

Viirushaigusele omased tunnused lehtedel

Foto: R. S. Byther